

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMAGT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Luitenant-Kolonel der Infanterie.

Redacteuren:

D. A. VAN HILTEN, Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

J. H. COUZY, Kapitein van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein der Grenadiers.

P. W. PIETERS, Majoor der huzaren.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—
Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

109e JAAR No. 6

NADRUk VERBODEN

JUNI 1940

INHOUD

	Blz.
Na vijf dagen oorlog de wapens neergelegd	258
Dagorder voor het Nederlandsche Veldleger	261
De slag aan den Grebbeberg	263
De radio in dienst van de weermacht, door Ir. M. I. POLAK	266
Valschermtroepen, door A. GROEN	271
De Infanterie Compagnie te Velde, door D. A. VAN HILTEN	277
De luchtoorlog: enkele feiten en commentaren, door JOHN SIDNEY ZODY	284
De organisatie der pantserafweer in het raam van een divisie bij de verdediging, door F. CRUL	286

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1940

Na vijf dagen oorlog de wapens neergelegd.

*Aan de soldateneer
is ten volle voldaan.*

Eere den Gevallenen!

Op Vrijdag 10 Mei 1940, bij het aanbreken van den dageraad, heeft de Duitse lucht- en landmacht onze grens overschreden en hebben onze troepen den strijd met den overmachtigen aanvaller opgenomen.

Op Dinsdag 14 Mei te 19.00 uur heeft onze Opperbevelhebber, Generaal Winkelman, aan den Duitschen Gezant te 's-Gravenhage doen mededeelen: „Ik heb Uwe Excellentie de mededeeling te doen, dat de Nederlandsche weermacht, met uitzondering van haar troepen in Zeeland, voor de oprukkende Duitse troepen de wapens neerlegt”.

Onze Opperbevelhebber heeft op denzelfden avond in een radiotoespraak tot ons volk zijn besluit als volgt toegelicht:

„Wij hebben de wapens moeten neerleggen omdat het niet anders kon. Allen waren vastbesloten ons vaderland te verdedigen tot het uiterste. Welnu, ik, die als Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht alle berichten ontving, ik wist met volstrekte zekerheid, dat dit uiterste vandaag was bereikt. Onze soldaten hebben gestreden met een moed, die onvergetelijk zal blijven. Maar de strijd was te ongelijk; onze troepen stonden tegenover technische middelen, waartegen de grootste menselijke moed niet is opgewassen. Bij duizenden zijn zij gevallen voor de vrijheid van Nederland.

De luchtmacht, waarover wij thans nog beschikken, zijn zoo minimaal, dat zij onze troepen te land nagenoeg niet meer bij de operatiën konden steunen. Tegenover de Duitse overmacht in de

lucht hadden ook onze andere afweermiddelen, zooals de luchtdoelartillerie, slechts een beperkte uitwerking, hoe dapper en bekwaam de luchtdoelbatterijen haar taak ook vervulden. Zoo stonden onze troepen bloot aan de vernietigende bombardementen van het Duitsche luchtwapen.

En niet alleen zij. Onder de burgerbevolking, onder vrouwen en kinderen, maakte de luchtoorlog tallooze slachtoffers. In ons dichtbevolkte land, met zijn vele steden, kan bij luchtbombardementen moeilijk worden onderscheiden tusschen militaire en niet-militaire objecten. Rotterdam, dat vanmiddag door de Duitsche luchtmacht werd gebombardeerd, heeft het droevig lot van den totalen oorlog ondergaan. Utrecht en andere groote bevolkingscentra zouden binnen zeer korten tijd dit lot met Rotterdam moeten deelen.

Vrijwel geheel aangewezen op eigen kracht, waren wij niet in staat, ons land, onze burgerbevolking, voor dit geweld te behoeden. Het waren deze harde feiten, die mij noopten, mijn hoogst ernstig besluit te nemen: wij hebben den strijd gestaakt.

Ik kan mij ten volle indenken, dat dit besluit voor vele Nederlanders schokkend is. Laten zij allen echter beseffen, dat ik op dit oogenblik de Nederlandsche Regeering hier te lande vertegenwoordig en dat ik derhalve niet alleen gerechtigd, doch ook verplicht was, te besluiten, zooals het belang van het Nederlandsche volk in deze omstandigheden voorschrijft.

Het staat voor mij onomstootelijk vast, dat dit belang medebrengt, dat de volstrekt ongelijke strijd moet worden gestaakt, opdat niet nog meer onschuldige slachtoffers vallen. Wie mijn verantwoordelijkheid kan peilen, beseft, hoe zwaar mij dit besluit moet zijn gevallen. Het kon echter niet anders luiden."

In een dagorder van denzelfden dag heeft onze Opperbevelhebber aan de troepencommandanten medegedeeld:

„Ik verzoek U aan de troepen en onderdeelen mede te deelen, dat ik vervuld ben van diepe bewondering en dankbaarheid voor hetgeen door U en door onze troepencommandanten en troepen is verricht. In hoofdzaak de wanverhouding in het bezit van materiele middelen is de oorzaak geweest, dat niet op alle plaatsen, waar zulks dezerzijds was gelast, stand is kunnen worden gehouden.

Aan de soldateneer is door U ten volle voldaan".

Op 15 Mei heeft onze Opperbevelhebber, Generaal H. G. Winkelman, nog de volgende dagorder uitgegeven:

„Het is mij nogmaals een behoefte uiting te geven aan de zeer groote erkentelijkheid en bewondering, welke ik gevoel voor de toewijding, trouw en dapperheid, waarvan alle onderdeelen van het Koninklijke Nederlandsche Leger en van de Koninklijke Marine hebben blijk gegeven in den strijd, dien wij tenslotte tegen de overmachtige middelen van den tegenstander hebben moeten staken.

Ik gedenk hierbij in de allereerste plaats de talrijke Nederlandsche militairen, die in trouw aan Koningin en Vaderland hun leven hebben gegeven.

Officieren, onderofficieren, korporaals en manschappen van de Nederlandsche weermacht, gij hebt getoond het hoogste over te hebben voor de goede zaak van Nederland. Ik weet, dat gij bereid zoudt zijn geweest den strijd voort te zetten, indien ik zulks had geveerd. Ik heb dit echter niet geveerd, omdat ik mijn troepen niet langer weerloos wilde blootstellen aan vernietigende bombardementen en mitrailleur-aanvallen uit de lucht en omdat ik onze steden voor vernietiging wenschte te behoeden.

De offers, welke ons volk heeft gebracht, zijn zeker niet vergeefs geweest, omdat Nederland aan de wereld heeft getoond voor de hooge waarde van zijn zelfstandigheid goed en bloed veil te hebben”.

Over den zwaren, ongelijken, maar dapperen strijd, dien onze troepen, bovenal onze Luchtmacht, door onzen Opperbevelhebber onderscheiden met de Militaire Willemsorde, gestreden hebben, zwijgen wij nu. De tijd is nog niet gekomen om de geschiedenis daarvan te schrijven of daaraan beschouwingen te wijden.

Wij moeten nu volstaan met een eerbiedige en weemoedige hulde aan de nagedachtenis van allen, die met eere voor ons Vaderland gesneuveld zijn en met den hartelijken en kameraadschappelijken wensch voor het herstel van allen, die thans nog wegens bekomen verwondingen in de hospitalen verpleegd worden.

„Aan de soldateneer is ten volle voldaan”.

LEVE ONS VADERLAND!

DAGORDER VOOR HET NEDERLANDSCHE VELDLEGER

Het besluit van den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht, de Wapens te strekken, teneinde vernieling van onze groote steden en verder bloedvergieten van de bevolking te voorkomen, heeft aan de krijgsverrichtingen een einde gemaakt.

Hoezeer dit besluit in zijn droeve noodzakelijkheid ons allen heeft geschokt, hebt gij U daarbij — zij het met bloedend hart — neergelegd, niettegenstaande het Veldleger niet was verslagen en tot nieuwen hardnekkigen strijd gereed stond en bereid was.

Nu een groot deel Uwer huiswaarts keert, voel ik mij geroepen allen, die hun plicht hebben gedaan, hiervoor te danken.

Hulde breng ik daarbij in het bijzonder aan die troepen, die in zwaren strijd tegen overmachtigen vijand onwrikbaar hebben stand gehouden, tot zij, dikwijls tot den laatsten man en met het wapen in de hand vielen of hun werd bevolen terug te gaan.

De Grebbeberg in het bijzonder, zal tot in lengte van dagen voor verscheidene onderdeelen, die daar streden, een monument vormen van de onversaagdheid en den moed van hen, die plicht en eer stelden boven hun leven.

Soldaten van het Veldleger! Gedurende bijna tien maanden hebt gij gewaakt voor onze hoogste belangen. Uw Koningin is U dankbaar; het Vaderland eert hen, die vielen en is trotsch op hen, die dapper streden.

Hoofdkwartier van het Veldleger, 23 Mei 1940.

De Luitenant-Generaal,
Adjutant in B. D. van H. M. de Koningin,
Commandant van het Veldleger,
J. J. G. BARON VAN VOORST TOT VOORST.

DE SLAG AAN DEN GREBBEBERG

„De Grebbeberg in het bijzonder, zal tot in lengte van dagen voor verscheidene onderdeelen die daar streden, een monument vormen van de onversaagdheid en den moed van hen, die plicht en eer stelden boven hun leven”.

Uit Dagorder van den Commandant
van het Veldleger van 23 Mei 1940.

De foto's zijn, volgens aanwijzingen van den C.V., opgenomen alvorens de opruimingsarbeid in de Grebbelinie begon, zoodat in den toestand ter plaatse, zooals deze na den strijd was, niets is veranderd.

De opnamen zijn op verschillende frontgedeelten willekeurig gekozen en geven derhalve het beeld van opstellingen der Nederlandsche onderdeelen, zooals deze onder vele soortgelijke werden aangetroffen.

Getracht is een duidelijk beeld te geven van de uitwerking van het Duitsche vuur (zware mitrailleurs, pantserafweergeschut, infanterie-mortieren) waaraan in het bijzonder de kazematten hebben blootgestaan. Opnamen van treffers van de houwtiers van 10.5 en van 15 cm zijn niet gereproduceerd, omdat de plaatselijke verwoestende uitwerking in de loopgraven geen inzicht in het optreden van de verdedigers ter plaatse overliet.

Uit de foto's blijkt, dat het aantal ontvangen treffers (tot 49 per kazemat) zeer groot is. Bovendien komt treffend tot uiting, dat ondanks het binnendringen op bepaalde punten van den vijand, de bezetting heeft stand gehouden, hetgeen uit de vele treffers in den rug valt af te leiden. Dit vormt een duidelijk bewijs van de onversaagdheid en den moed, waarmede tot het uiterste is gestreden, dikwijls totdat — althans bij de z.g. stekelvarkens — een schot door een der schietgaten de bediening buiten gevecht stelde.

Ook de verschoten munitie, vastgesteld uit de in de kazematten en bij de verdere opstellingen aangetroffen groote aantallen ledige hulzen en uit de patroonbanden der zware mitrailleurs, toont aan, niet alleen dat de bezettingen tegenover een groote overmacht hebben gestaan, maar dat zij zich daartegen onverzettelijk en dapper hebben geweerd.

De foto's geven de vier soorten verdedigende opstellingen der infanterie in voorste lijn en in frontlijn weer nl.

Afb. 1 en 2: een stalen kazemat voor een zwaren mitrailleur met boldoervoering en pantser-richtglas (voor- en achterzijde).

Afb. 3 en 4: een beton kazemat (z.g. stekelvarken) met 3 schietgaten voor lichten mitrailleur (eveneens voor- en achterzijde).

Afb. 5 een overdekte houten opstelling voor een lichten mitrailleur (mitrailleurnest).

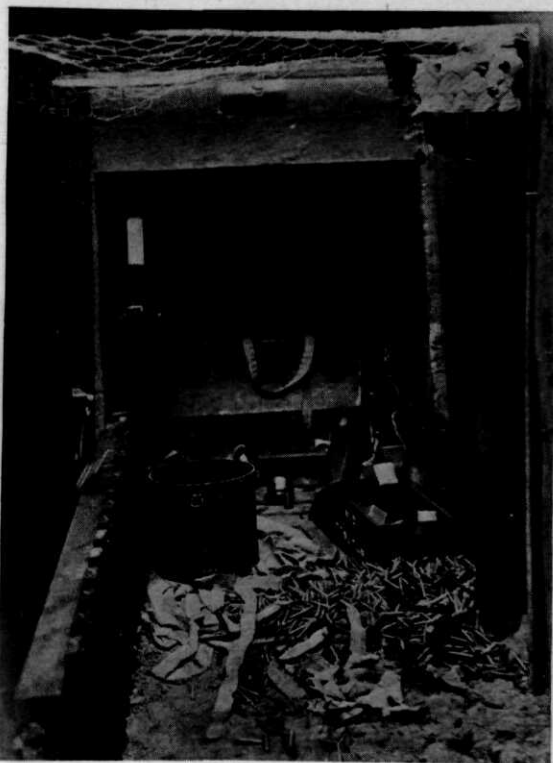
Afb. 6: een open opstelling voor een of twee geweschutters.

21 Mei 1940

v.V.

Afb. 1. Stalen kazemat No. 19 voor zwaren mitrailleur, voorzijde. Heeft ontvangen 49 treffers, waarvan 9 op het schietgat, de boldoorvoering en den stalen mitrailleurmantel. Driemaal is de loop verwisseld (1 treffer in den loop ontvangen en 1 patroon gescheurd in den loop).

Afb. 2. Dezelfde kazemat No. 19 achterzijde. Uit den mitrailleur zijn niet minder dan 26 banden, dus 5600 patronen verschoten.

Afb. 3. Betonkazemat met drie schietgaten (z.g. stekelvarken) No. 13 aan de voorzijde. Een treffer is door het schietgat binnengedrongen.

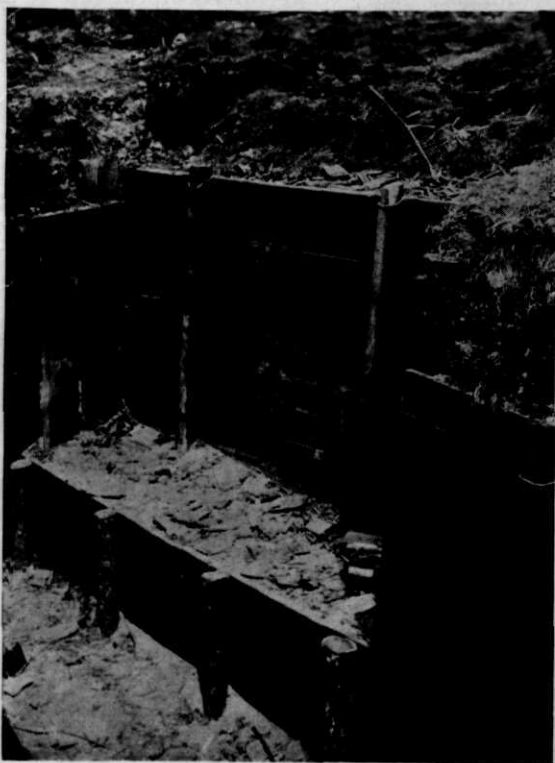

Afb. 5. Mitrailleursnest in de stoplijn op den Grebbeberg. De bezetting (van 3-I-8 R.I.) heeft den naam (*Neerlands Hoop*) eer aangedaan, blijkende uit het groot aantal schoten (ook de inhoud van de kist met reserve-munitie is geheel verschoten).

Afb. 4. Dezelfde kazemat No. 13 aan de achterzijde, met het maskeeringsnet. Het groot aantal treffers in den rug ontvangen, is duidelijk zichtbaar, vooral in het midden.

Afb. 6. Open opstelling voor een of twee geweschutters in de stoplijn op den Grebbeberg. Door één schutter werden niet minder dan 300 patronen verschoten.

DE RADIO IN DIENST VAN DE WEERMACHT

DOOR Ir. M. I. POLAK e.i.,
Reserve-kapitein bij het 2de R. G.Tr.

De verbindingsmiddelen ten dienste van het leger kunnen in hoofdzaak in drie klassen worden ondergebracht, te weten:

- a. lijnverbindingen,
- b. radioverbindingen,
- c. overige verbindingsmiddelen (optische middelen, postduiven, berichthonden, enz.).

In het navolgende zullen in hoofdzaak de radioverbindingen worden besproken, die overal daar van belang zijn, waar aanvulling van de lijnverbindingen noodig is en in hoofdzaak daar, waar lijnverbindingen te kwetsbaar zijn of niet kunnen worden aangelegd, wat o.a. het geval is bij verbindingen met en binnen gemotoriseerde eenheden (lichte troepen), verbindingen met vliegtuigen en verbindingen tusschen vliegtuigen onderling.

Over het algemeen kan men zeggen, dat de groote voordeelen van radioverbindingen gelegen zijn in de snelle totstandkoming van de verbinding, de mogelijkheid tot verplaatsing der posten, zelfs gedurende het in werking zijn daarvan, de groote onafhankelijkheid van het terrein en de mogelijkheid om voor elke bedrijfsomstandigheid een speciale en geschikte apparatuur te ontwerpen.

Een nadeel is de mogelijkheid tot afлуisteren en peilen, waarover later meer.

Bij het ontwerpen van de typen der radioposten dient men ten volle rekening te houden met het doel, waarvoor het apparaat ontworpen wordt; het moet worden aangepast aan de omstandigheden, waaronder het zal worden gebruikt; het moet zich aanpassen aan de tactische eischen, d.w.z. afhankelijk van de tactiek van het legeronderdeel, waarbij het zal worden ingedeeld, en bovendien moet nagegaan worden, welk golflengtebereik het meest gunstig is.

Ter voldoening aan de zeer uiteenlopende militaire eischen, heeft men een groot aantal stationstypen ontwikkeld, zooals vaste posten, zware en lichte auto-radioposten, vliegtuig-radioposten, posten op motorrijwielen en gewone rijwielen, en gemakkelijk door een enkelen man te dragen kleine posten, die tot in de voorste linies gebruikt moeten worden en die gebruik maken van zeer kleine staaf-antennes, die practisch onzichtbaar zijn.

Eenigszins hangt met de ontwikkeling der lichtere typen samen het gebruik van steeds kleinere golflengten, daar in dergelijke gevallen de apparatuur compacter kan worden uitgevoerd. Anderzijds heeft ook de noodzaak, een steeds grooter aantal zenders ongestoord naast elkaar te doen werken, geleid tot den overgang naar de kortere golven. Ook de eigenschappen dezer kortere golven, waarop hier niet nader zal worden ingegaan, maken veel overleg noodig bij het ontwerpen der apparaten, daar bepaalde golfgebieden met het oog op het afлуisteren door den vijand minder gewenscht zijn.

Rondom een zender toch treden feitelijk drie, scherp te onderscheiden gebieden op, waarvan de dimensies sterk afhankelijk zijn van het gebruikte golflengtegebied.

Het eerste, direct om den zender gelegen gebied, dat in verhouding vrij klein kan zijn, is het gebied der directe straling. Binnen dit gebied is de zender goed op te vangen. Rondom dit gebied ligt de stille zône, waarin de zender onhoorbaar is, doch daarbuiten bevindt zich een uitgestrekt gebied, waarin men de uitgezonden signalen weder zeer goed kan ontvangen, als gevolg van de terugkaatsing der uitgestraalde golven door de hooger gelegen lagen van de atmosfeer. Deze eigenschappen maken het mogelijk, dat zwakke amateurzenders, die over vrij kleinen afstand niet meer hoorbaar zijn, op grooteren afstand weder hoorbaar worden en met gemak b.v. een verbinding met Amerika tot stand brengen. Voor militaire zenders zou een dergelijke toestand al zeer weinig gewenscht zijn, zoodat men ook hiermede rekening moet houden bij het kiezen van het golfbereik.

Rekening houdend met de te overbruggen afstanden dient men het zendvermogen zoo klein mogelijk te houden, teneinde onderlinge storing zooveel mogelijk te voorkomen en het afluisteren door den vijand te bemoeilijken. Daartegenover moet men aan den ontvanger de hoogste eischen van gevoeligheid stellen.

Bovendien dient de ontwerper van het apparaat zich voldoende rekenschap te geven en zich volkomen op de hoogte te stellen van de bedrijfsomstandigheden, waaronder de apparatuur zal moeten werken (b.v. ruw vervoer). Herhaaldelijk heeft men ondervonden, dat men te maken kreeg met toestellen, die aan hooge radiotechnische eischen voldeden, doch die in verband met de bedrijfsomstandigheden zoo onoordeelkundig geconstrueerd bleken, dat zij na enkele bedrijfsuren onbruikbaar waren geworden. De technische leiding van den militairen radiodienst dient een hechte schakel te zijn tusschen leger en fabriek en behoort zelf volkomen op de hoogte te zijn van de wijze, waarop de apparaten vervoerd en gebruikt zullen worden door het onderdeel, waarvoor zij bestemd zijn.

Werd aanvankelijk uitsluitend of in hoofdzaak de radiotelegrafie toegepast, tegenwoordig gaat men steeds meer tot de radiotelefonie over, die voor de kleinere radioposten, d.w.z. voor verbindingen binnen de kleinere onderdeelen, dus verbindingen over kleinere afstanden, vrijwel uitsluitend wordt gebruikt.

Het voordeel van een radiotelefonische verbinding toch is de mogelijkheid voor de beide gesprekvoerenden, zich volledig met elkaar te verstaan. Een bezwaar vormt echter de afluistermogelijkheid. Voor berichten, die slechts gedurende korten tijd waarde hebben, is dit bezwaar echter niet groot en bovendien kan men bij dergelijke berichten toch geheel of ten deele gebruik maken van afgesproken codewoorden of -woordengroepen. Een volledige vercijfering der berichten, zooals bij de radiotelegrafie, is bij de telefonie weliswaar mogelijk, doch vercijferen van lange berichten kost veel tijd. Bovendien, een goede vercijferingsmethode is niet eenvoudig en een eenvoudige niet goed!

Van bijzonder belang is het gebruik van de radio bij verkenningorganen van elke soort, want verkenningen kunnen slechts nut hebben, indien de resultaten ten spoedigste aan den commandant, die de verkenningen gelast, worden overgebracht.

Een zoo bij uitstek voor verkenningen geschikt orgaan als een pantserwagen verliest elke waarde, wanneer deze verstoken is van een radioverbinding met den hooger en commandant, daar de verkenningresultaten dan niet tot hun recht komen.

Doch ook bij het gebruik der snelle en verrassend optredende vechtwagens, blijkt de radio onmisbaar. Uit den vorigen wereldoorlog zijn verschillende gevallen bekend van groots opgezette vechtwagenaanvallen, die aanvankelijk veel succes bereikten, doch desondanks zonder verder resultaat bleven, daar de verbinding naar achteren ontbrak en de verkregen resultaten te laat werden gemeld, om van het aanvankelijke succes te kunnen profiteren (Kamerijk 1917, Soissons 1918 en Amiens 1918).

Gelukkig heeft de ontwikkeling der radiotelefonie-apparaten gelijken tred gehouden met die van de pantserwagens zelf. Er is feitelijk geen pantserwagen voor verkenningsdoeleinden denkbaar zonder radio en er is geen groote radio-industrie ter wereld denkbaar, die geen radio-apparaten voor pantserwagens levert, zoodat zelfs de wagens met radio als standaarduitvoering worden aangeboden.

Binnen het kader van een legerkorps of lichte divisie vinden wij dus een zeer groot aantal grotere en kleinere radioposten en de indeeling der stationstypen bij de onderdeelen dient met kennis van zaken te geschieden. Daar men bovendien niet een te groot aantal zenders op dezelfde golflengte kan laten werken, worden radionetten opgebouwd, elk met een eigen golflengte en elk een beperkt aantal posten omvattend.

Bij deze indeeling moet het Hoofd van den Verbindingsdienst tevens rekening houden met de eigenschappen der aanwezige zendertypen, hun golflengtebereik en de tactiek van het onderdeel, waarbij de posten worden ingedeeld. Dit vereischt een behoorlijke dosis praktische ervaring, technische kennis en kennis van de radiotechniek. Het is trouwens niet voor niets, dat in het Duitse leger alle stafofficieren een cursus in den verbindingsdienst moeten doorloopen. Ook de troepencommandanten dienen te begrijpen, hoe zij de radio moeten gebruiken en wat de mogelijkheden zijn, die dit verbindingsmiddel biedt. Om nog te zwijgen van het radiopersoneel zelf, dat over een zeer groote routine dient te beschikken, daar een strenge seintucht onmisbaar is bij een radioverbinding.

Naast deze taak, de berichtenwisseling, heeft de radio een tweede, niet minder gewichtige opdracht te vervullen, n.l. den *luister- en peildienst*. Deze dienst moet aan andere voorwaarden voldoen als de berichtendienst en krijgt daartoe de beschikking over een geheel afwijkende apparatuur. De luisterdienst moet daarom geheel gescheiden zijn van den berichtendienst en over op geheel andere wijze geoefend personeel beschikken.

Luister- en peildienst hebben tot taak het afluisteren van vijandelijke radioposten en het bepalen van de opstellingsplaatsen daarvan. Uit die opgevangen berichten valt, in het bijzonder na ontcijfering, veel belangrijks te leeren, doch ook uit de opstellingsplaatsen der zenders kan men interessante conclusies trekken. Het personeel van deze diensten dient buitengewoon geroutineerd te zijn, zoodat het ook uit de individueele wijze van zenden van het personeel der vijandelijke zenders gevolgtrekkingen kan maken. De roepletters der zenders toch worden herhaaldelijk gewijzigd, zoodat de kennis dezer letters alléén nog geen houvast geeft. Gevallen zijn bekend, o.a. uit het Duitse leger in den wereldoorlog, dat men plotseling een Russischen zender op een nieuwe opstellingsplaats peilde. De zender had roepletters, die men te voren nog niet had waargenomen, doch uit de manier van seinen concludeerde men al spoedig, dat het hier ging om de verplaatsing van een bestaanden zender, uit welke verplaatsing men toen de noodige gevolgtrekkingen kon maken.

Bovendien heeft de luisterdienst tevens tot taak het werken der eigen

zenders te controleeren, hetgeen een zeer belangrijke taak is, want elke onvoorzichtige telegrafische of telefonische uiting van het radiopersoneel kan ernstige gevolgen hebben.

De luisterdienst wordt uitgevoerd met behulp van een groot aantal ontvangtoestellen, die elk een bepaalden golfband beluisteren en waarbij alle berichten, die opgevangen worden, doorgegeven worden naar een centraal bureau, dat de berichten, eventueel na ontcijfering, verwerkt.

De peildienst maakt gebruik van toestellen, die ons in de gelegenheid stellen de richting te bepalen, van waaruit een radiobericht ons bereikt. Wordt een dergelijk station door een aantal peilstations gepeild, dan bepaalt elk peilstation de richting, waarin de zender gelegen is. De peiling wordt telefonisch doorgegeven aan een centrale post, waar men de peilresultaten in den vorm van lijnen op de kaart uitzet. Het snijpunt van deze lijnen geeft de opstellingsplaats van den zender aan. Behalve aan de apparatuur, worden ook hier aan het personeel zeer hoge eischen gesteld, vooral ook wat de praktische ervaring betreft.

Indien wij dus de geheele organisatie van een militairen radiodienst aan ons geestesoog laten voorbijgaan, dan is er sinds den vorigen oorlog wel heel wat veranderd.

Voor wat het landleger betreft, vinden wij — te beginnen met krachtige vaste zenders — zware autoradioposten, lichte autoradioposten, lichte radioposten voor het vervoer op motor met of zonder zijspan en een aantal typen kleinere zenders, door één of twee man te dragen, zoodat men tot in de voorste loopgraven radioposten voor verbindingen over zeer korten afstand tot stand kan brengen. Daarnaast staan de radioposten voor bijzondere verkenningorganen (pantserwagens), de vele kleine radioposten voor de artillerie, die van niet te onderschatten betekenis zijn gebleken. Afzonderlijk dienen de luisterdienst met zijn vele ontvangtoestellen en de peildienst met zijn peilapparaten te worden vermeld.

Los daarvan staat de radio-organisatie van den Luchtvaartdienst, waarvan de apparaten aan geheel andere technische eischen moeten voldoen en die over zijn eigen peildienst beschikt.

Als derde dienst valt dan de Marine-radiodienst te vermelden, die uit den aard der zaak alreeds over een veel langdurigere praktische ervaring beschikt.

Alhoewel de radiodienst van het veldleger organisch gescheiden is van dien der Luchtvaarttroepen, hetgeen m.i. in verband met de zeer uiteenlopende technische en tactische eischen volkomen juist is gezien, dient er een hechte samenwerking tusschen deze diensten te bestaan, juist daar o.a. de verbinding van den vlieger met den grond, b.v. bij verkenningen, een overlapping tusschen beide diensten vormt.

Het technische bedrijf van den radiodienst moet aan hoge eischen voldoen. Eenvoudige reparaties en voorzieningen aan het materieel worden bij de grootere eenheden zelf uitgevoerd. Voor het oplossen van moeilijke problemen zorgt een centrale werkplaats, waarbij tevens een laboratorium aanwezig is voor het nemen der noodige proeven, het doen van metingen, enz.

Voor de leiding van dit laboratorium is een zeer belangrijke en dankbare taak weggelegd, hoewel ook hier een beperking noodig is, teneinde te voorkomen, dat men zijn tijd gaat gebruiken voor overbodige proefnemingen, die door anderen (de industrie) kunnen worden gedaan, resp. gedaan zijn.

Het is duidelijk, dat het uitgebreide radiopersoneel moet worden opgevoed tot een keurkorps, daar radiotelegrafisten en -telefonisten uit den aard der zaak

tamelijk zelfstandig werken en men volkomen moet kunnen vertrouwen op hun capaciteiten.

Daar de verbindingdienst tot belangrijke taak heeft de snelle samenwerking tusschen alle wapens en alle onderdeelen tot stand te brengen, moeten aan dezen dienst de allerhoogste eischen worden gesteld. Deze stelling is geenszins nieuw en wordt in de vakliteratuur van alle landen na den vorigen oorlog gevonden.

Reeds in Mei 1919 schreef de sindsdien overleden Kolonel THALER, van het Duitsche leger, in een studie over de organisatie van dien dienst:

„Das Nachrichtenwesen, das noch im Anfangsstadium seiner Entwicklungsmöglichkeiten steht, darf nicht aus kleinlichen Sparsamkeitsgründen oder infolge schablonhaften Herumorganisierens mit gänzlich anders gearteten Gebieten zusammengeworfen werden. Es muss freie Bahn haben, Vertretung bei den verantwortlichen Stellen durch die Verhältnisse des Nachrichtenwesens und die Bedürfnisse der Truppe gründlich kennende Persönlichkeiten.

Das erfordert demnach eine eigene Abteilung bei der höchsten Heeresbehörde, mag diese Abteilung auch noch so klein sein. Aber ihr Chef muss *selbst* sein Ressort vertreten können. Nur dann wird die Nachrichtenübermittlung beim Heere, im Kriege wie im Frieden, den zu stellenden Anforderungen entsprechen können”.

ZWITSERSCHE LUCHTAFWEERWAPENEN

VALSCHERM TROEPEN

DOOR A. GROEN

*Kapitein der Infanterie,
gedetacheerd bij de H.K.S.*

Men diene te onderscheiden:

- A. *Luchtinfanterie* („Luftinfanterie“, „Luftlandungstruppen“, „Infanterie de l'air“).
- B. *Valschermtroepen* („Fallschirmtruppen“, „Parachutistes“).

A. Luchtinfanterie.

Luchtinfanterie is in hoofdzaak normale infanterie, vervoerd per vliegtuig. Dergelijke troepentransporten hadden boven eigen gebied reeds plaats in den wereldoorlog.

In 1925 gebruikten de Franschen deze wijze van vervoer in hun strijd tegen de *Rifkabylen*.

In 1931, tijdens den opstand te *Cyprus*, transporteerden de Engelschen op deze wijze uit *Egypte* enkele volledige compagnieën infanterie (450 km). In 1932, tijdens den strijd in *Irak*, werd een volledig bataljon van *Suez* naar *Bagdad* (1200 km) getransporteerd in 3 etappes.

Bij manoeuvres in de *Vereenigde Staten van Amerika* werden met artillerie uitgeruste troepenverbanden door de lucht vervoerd; evenzoo in *Rusland*.

In den *Italiaansch-Ethiopischen oorlog* hadden *Italiaansche* troepentransporten langs dezen weg meermalen plaats.

B. Valschermtroepen.

I. *Geschiedkundige ontwikkeling.*

Het valscherm werd in *China* het eerst gebruikt en we vinden daar reeds in de 14e eeuw springdemonstraties met valscherm als volksvermaak. In *Europa* kan *LEONARDO DA VINCI* beschouwd worden als de theoretische uitvinder (1495), waarna *MONTGOLFIER*, die in 1777 van zijn huis een valscherm-sprong deed, de eerste kan genoemd worden, die *DA VINCI's* uitvinding in practijk bracht. Van het jaar 1785 af wordt het valscherm gebruikt als redmiddel bij ballonopstijgingen.

In den wereldoorlog werd het valscherm gebruikt als redmiddel door luchtvaarders en voor den afsprong van politieke agenten boven vijandelijk gebied. *Massa-afsprongen* hadden echter niet plaats. In grooten omvang werd afgesprongen bij de *Russische* manoeuvres in 1934.

Bij die in de omgeving van *Kiew* in 1935, moeten volgens krantenberichten 1800 parachutisten tegelijk zijn gedaald. Bij de manoeuvres van het *Moskousche* militaire district in 1936 sprongen 2200 man gelijktijdig met valschermen af en konden de tegenpartij volkomen verrassend in den rug aangrijpen.

Bij den Italiaanschen opmarsch in A b e s s y n i ë werden tusschen 7 en 30 April 1936, 180 ton levensmiddelen door middel van valschermen afge-
worpen.

Eerst in den tegenwoordigen oorlog is Duitschland begonnen met massale afsprongen van goefende en buitengewoon goed uitgeruste valschermtroepen op alle fronten en vooral ook achter de fronten en wel met weergalooze gevolgen.

II. *Het gebruik van valschermtroepen.*

a. *Individueele ondernemingen.*

Met het toenemende belang van het achterland in den totalen oorlog, vermeerderd het aantal en de beteekenis der taken, welke enkele afgesprongen personen alleen of gezamenlijk daar kunnen verrichten. In hoofdzaak zal hun taak, bestaan uit het tot stand brengen van vernielingen. Deze vernielingen zullen zich uitstrekken tot fabrieken, krachtinstallaties, munitieopslagplaatsen, vliegvelden, telefoon- en telegraafverbindingen, zenders, bruggen, spoorbanen, enz. Maar ook voor een rechtstreekschen aanval hebben deze onvervaarde, koene en met doodsverachting strijdende kleine afdeelingen zeer groote beteekenis.

b. *Kleine ondernemingen.*

Om den tegenstander te hinderen en te verontrusten, in vele gevallen ook door beperkte aanvallen, kunnen zoogenaamde „J a g d k o m m a n d o s” worden afgezet. Dit zijn overeenkomstig hun opdracht uitgeruste afdeelingen. De sterkte kan van een patrouille tot een compagnie bedragen. Hun taak kan ook behelzen het overvallen en vernielen van al of niet versterkte objecten. Hun actie moet aan de hand van kaarten, schetsen, terreinnabootsingen enz., van te voren grondig zijn ingeleefd.

c. *Verticale omvatting.*

Een gewichtige taak van het luchtwapen kan zijn: het vervoer van gesloten afdeelingen door de lucht, de luchtmarsch, met het doel den tegenstander verticaal te omvatten.

Het aan land zetten van deze afdeelingen kan geschieden door landing der vliegtuigen zelf of door middel van valschermen. De eerste methode is het zekerst; bij de tweede methode is men onafhankelijk van landingsterreinen en bodemgesteldheid en kan het element verrassing nog meer op den voorgrond treden. Veelal zal een combinatie der twee methoden doelmatig zijn.

Een voorhoede van parachutisten zal in dit laatste geval een soort bruggenhoofd (veiligheidsordon) maken, waarbinnen de landingstroepen worden afgezet. Aanvalsobjecten en taak van de gelande troepen moeten voor het instijgen zijn vastgesteld, want eenmaal geland, moeten de troepen, om verrassing uit te buiten voordat de vijand zijn verdediging kan organiseren, snel handelen.

Taken voor de verticaal omvattende troepen kunnen zijn:

1. Afsnijding, c.q. vernietiging van een wijkenden tegenstander.
2. Een systematische aanval in den rug van den vijand, c.q. in samenwerking met een frontaanval.
3. Buiten gevecht stellen van bijzonder gevaarlijke of werkzame strijdmiddelen van den vijand.

4. Bezetten van een bruggenhoofdstelling, of het maken van een basis voor landing van per vliegtuig aangevoerde luchtinfanterie.
5. Uitvoering van verkenningen.
6. Storen van het vijandelijke etappestelsel, vernielingen, stellen van hindernissen.
7. Demoraliseeren van den tegenstander door voortdurend ageeren op zijn rug en flanken.
8. Afsnijden, verontrusten of binden van vijandelijke reserves.

Voor een landingsoperatie in grooteren stijl is samenwerking van maatregelen te land en in de lucht en van technische maatregelen noodig. Verder is noodig luchtoverwicht tijdens het transport, tijdens de landing en eenigen tijd daarna. Het transport is zeer kwetsbaar door vijandelijke jagers en lucht-doel-artillerie. Daarom is verrassing en dus geheimhouding bijzonder noodig en zal de luchtmarsch bij voorkeur op zoodanig nachtelijk uur geschieden, dat de landing bij morgenschemering wordt uitgevoerd. Atmosferische- en tactische verkenningsvluchten gaan aan het transport vooraf.

Tijdens de vlucht en gedurende de landing moet het transport door gevechtsvliegtuigen worden beveiligd. Gedurende en na de landing zullen afleidende bomaanvallen op verkeersknooppunten, bruggen, vijandelijke reserves en landingsafweertroepen kunnen plaats hebben, evenals schijnondernemingen om vijandelijke lucht- en landstrijdkrachten te versnipperen. Bovendien kunnen de gelande troepen zich door rookschermen aan vuur en zicht van den vijand trachten te onttrekken.

De neergezette troep heeft slechts een beperkte gevechtskracht en behoefte aan artilleriesteun.

Bombardeervliegtuigen zullen de artillerie moeten vervangen, indien er geen mogelijkheden zijn voldoende artillerie door de lucht te vervoeren. Het gebrek aan artilleriesteun zal voorloopig wel een zwak punt bij dit soort gevechtshandelingen blijven uitmaken.

III. *Opleiding en Organisatie.*

Valschermspringen was in Rusland voor den huidige oorlog een algemeene volkssport. In 1936 waren er in dit land 25 valschermspringtorens; in 1937, 52. In 1936 werden er meer dan 2.000.000 sprongen gedaan van springtorens en 20.000 sprongen uit vliegtuigen. In 1938 werden er meer dan 80.000 springers opgeleid. Opleiding geschiedde bij de „O s s o a w i a c h i m”. Hieruit werden de parachutisten voor het leger gerecrueteerd. Bovendien leverde deze organisatie ongeveer 700.000 man ongeregelde troepen, die met bijzondere opdrachten — sabotage, politieke opdrachten, e.d. — in het vijandelijke gebied kunnen worden afgezet.

Frankrijk volgde sedert 1936 het voorbeeld van Rusland, ook wat opleidingsmethode en uitrusting betreft. De recruteering geschiedde uit de infanterie. Men had vóór den huidige oorlog twee valschermscompagnieën (Châtres en Algiers) en een opleidingsschool te Avignon.

De Fransche compagnie parachutisten, welke geschoeid was op Russische leest, was tot voor kort samengesteld uit 4 sectieën; drie dezer sectieën, elk bestaande uit drie gevechtsgroepen van twee geweermitrailleurs, de vierde sectie uit één groep zware mitrailleurs van 2 stukken en 2 kanonnen van 37 mm voor de bestrijding van vechtwagens. De mitrailleurs, de kanonnen en munitie werden aan speciale valschermen bevestigd en zonder geleide naar beneden gelaten.

Engeland en Turkije hebben militaire- en burgervalscherscholen. Polen en Czecho-Slowakije bezaten deze.

In Duitschland zag men voor het eerst militaire valschermdemonstraties ter gelegenheid van het Oogstfeest 1936 op den Bückeberg. Voor den oorlog had men een of twee „Fallschirmjägerregimente”.

De valschersmsprong stelt hooge eischen aan het fysiek en het moreel van den man. Deze is meestal vrijwilliger en heeft een strenge keuring doorstaan. Men moet dus aannemen, dat valschermtroepen bestaan uit keurtroepen, zowel wat hun moreele als militaire hoedanigheden betreft.

In hoofdzaak omvatte de practische opleiding in de bovengenoemde landen: Opleiding tot infanterist, met speciale eischen wat betreft opleiding in terreinleer en verkenningdienst;

Opleiding in pionieren. Bijzondere eischen voor wat betreft het doen springen en vernielen van kunstwerken en stellen van hindernissen;

Opleiding in verbindingdienst, in het bijzonder ten opzichte van vliegtuigen (vuurwerkseinen, seinlappen, radiotelegrafie en -telefonie).

Bovendien werd een groote plaats ingeruimd voor het verkrijgen van de noodige lichamelijke geschiktheid en de vereischte technische vaardigheid in het gebruik van het valschermscherm.

IV. *Conclusies ten aanzien van Nederland.*¹⁾

Ons dichtbevolkt land met zijn uitgebreid wegnnet, is zeker geen gunstig landingsgebied voor valschermtroepen of luchtinfanterie. Wil men voor dit doel een landstreek gunstig noemen, dan moet deze volgens de meeste deskundigen vrij vlak, overzichtelijk, dun bevolkt, niet doorsneden en weinig beboscht zijn. Een dicht vijandelijk verbindingnet is een groot bezwaar voor luchttransporten; het voordeel van den factor verrassing komt daardoor grootendeels te vervallen. Russische publicaties leiden echter tot de conclusie, dat de bevolkingsdichtheid geen hindernis zou zijn voor individueele en kleine landingsondernemingen. Hierbij wordt speciaal gedacht aan de grootere mogelijkheid van succes van politieke agitatie. Ook Fransche deskundigen achten terreinen niet spoedig voor landingen ongeschikt. Hoe het ook zij, reeds de uitrusting van het vijandelijke leger met valschermtroepen dwingt tot groote voorzichtigheid en vergaande veiligheidsmaatregelen. Het lijdt toch geen twijfel of een optreden van enkele valschersmspringers of „Jagdkommandos” met het doel kunstwerken als bruggen, centrales, inundatiemiddelen enz. te vernielen, of belangrijke spoorwegknooppunten, bruggen, stations enz. in bezit te nemen, c.q. te vernielen, teneinde een mobilisatie en concentratie van ons leger te bemoeilijken, zal in vele omstandigheden mogelijk zijn.

Het eenige afdoende middel hiertegen is: reeds bij het intreden van een ernstige politieke spanning alle daarvoor in aanmerking komende objecten, in het bijzonder ook onze vliegvelden, met detachementen van afdoende sterkte tijdig te bezetten.

Het moet ook niet uitgesloten worden geacht, dat een aanvaller een landing binnen de Vesting Holland zal beoogen, om zich op een of meer punten afdoende vast te zetten, en van daar uit ondernemingen uit te voeren, in het algemeen als bij de verticale omvatting besproken, en in het bijzonder met het doel de verbindingen van het hart des lands met de fronten der Vesting Holland te

¹⁾ Deze conclusies van dit vóór onzen oorlog geschreven artikel, zijn van theoretischen aard. Er is om begrijpelijke redenen bij de revisie van de drukproef geen rekening gehouden met hetgeen ter zake reeds is geschied, noch daarvan melding gemaakt.

bedreigen, of vernielingen van voor 's lands defensie belangrijke objecten tot stand te brengen. Een dergelijke landing zal waarschijnlijk zijn indien onzerzijds geen preventieve maatregelen zijn genomen.

Heeft een tegenstander van eenige sterkte eenmaal vasten voet in onze voor de verdediging zoo gunstige polderterreinen, dan zal het niet gemakkelijk zijn hem daaruit te verdrijven, zeker niet een tegenstander met de moreele en fysieke kwaliteiten, welke aan de valschermtroepen inhaerent zijn.

Bij de afweer zal de luchtverdediging een voorname rol spelen. De luchtwachtdienst is een der eerste organen, welke bij dien afweer betrokken is. Indien de vijandelijke transporten binnen gezichtsbereik vliegen, kunnen de waargenomen vliegtuigtypen reeds aanwijzingen verschaffen omtrent mogelijke landingen van valschermtroepen of lucht-infanterie. Verder zal een juiste melding van de vliegrichting en een snelle alarmeering van de afweerorganen door den luchtwachtdienst uit den aard der zaak zeer waardevol zijn. Echter moet hier onmiddellijk aan toe gevoegd worden, dat de vijandelijke transporten zooveel mogelijk buiten het waarnemingsbereik van den luchtwachtdienst zullen trachten te blijven.

Zooals gezegd is het transport zeer kwetsbaar door jachtvliegtuigen. Het valt echter te betwijfelen of in verband met de geringe diepte van ons land het alarmeeringssysteem zoo tijdig zal werken, dat het transport nog voor of tijdens de landing door onze jachtvliegtuigen kan worden aangevallen, indien het een transport valschermtroepen betreft. In dit geval zal men betere resultaten kunnen verwachten van het bewakingssysteem door middel van z.g. luchtkruisers.

Wat de landing van luchtinfanterie betreft, neemt de Engelsche Majoor GODFREY aan, dat indien 4 vliegtuigen tegelijk kunnen landen, deze gezamenlijk in 10 minuten 2 secties (elk uitgerust met 4 mitrailleurs, 1 anti-tankkanon en 1 commando-radiotoestel) kunnen ontschepen en weer opstijgen. De landing van een compagnie luchtinfanterie zou dan een klein half uur in beslag nemen. Een landing van grootere eenheden luchtinfanterie zal dus vermoedelijk een zoodanig tijdsverloop eischen, dat behalve de patrouilleerende luchtkruisers nog andere, na alarmeering opgestegen, gevechtvliegtuigen in staat zullen zijn het transport aan te vallen.

Hebben de transporten en landingen plaats binnen de werkingssfeer van in stelling staande luchtdoelartillerie, dan zal ook deze bij den afweer een hartig woordje meespreken. Echter zal in een uitgestrekt gebied als de Vesting Holland, de bescherming der luchtdoelartillerie zich wel voornamelijk beperken tot de omgeving van uit het oogpunt van 's lands verdediging belangrijke objecten en vitale deelen in dit gebied en blijft er terrein over om een landing buiten de werkingssfeer van deze afweermiddelen uit te voeren.

Een zelfde opmerking kan worden gemaakt ten aanzien van den verlichtingsdienst: het zal practisch onmogelijk zijn om in de Vesting Holland elk plekje grond en het luchtruim daarboven op elk gewild uur van den nacht te kunnen verlichten om een eventueele daling niet onopgemerkt te laten blijven, zooals wel eens wordt gepropageerd.

De afweer zal in ons land voornamelijk moeten worden gezocht in de activiteit en paraatheid over het geheele rayon, op daartoe geëigende punten, verspreide, snel verplaatsbare, goed uitgeruste detachementen. De sterkte van deze detachementen zou ongeveer een compagnie infanterie kunnen bedragen. Uitrusting met enkele luchtdoelmitrailleurs en steun van pantser- of vechtwagens zou aanzienlijk de gevechtswaarde van deze detachementen verhoogen.

Gezien de kwaliteiten van de te verwachten tegenstanders moeten deze detachementen een zeer goede geoefendheid bezitten.

Aangezien, zooals uit het voorgaande kan worden geconcludeerd, het zeer waarschijnlijk is, dat luchttransporten valschermtroepen of kleine eenheden luchtinfanterie kunnen landen, onopgemerkt door den luchtwachtdienst, zal vooral in ons land een goede medewerking van de burgerbevolking zeer veel kunnen bijdragen tot het mislukken of het beperken van de gevolgen van een landing. Daartoe is echter noodig, dat de burgerbevolking door middel van radiovoordrachten of anderszins met dit nieuwe luchtstrijdmiddel wordt bekend gemaakt en dat zij vertrouwd is met de gedragslijn, welke zij bij een eventuele landing moet volgen. Deze gedragslijn zal bestaan in het snel waarschuwen van de politieautoriteiten en in het voeling houden met de gelande troepen tot de door de politie gewaarschuwde afweerdetachementen ter plaatse zijn.

De mogelijkheid van een verticale omvatting door vijandelijke luchttroepen van deelen van het Veldleger is niet uitgesloten.

Voor een directe afweer is het noodig bijzondere, snel verplaatsbare reserves aan te wijzen en ter beschikking te houden. Als zoodanig kunnen worden bestemd deelen van de reserves der groote eenheden. Een inzetten van deze bijzondere reserves in voorste lijn, ook wanneer dit door de gevechtsumstandigheden dringend geboden schijnt, kan bij een verrassenden aanval van valschermtroepen zeer ernstige gevolgen hebben en moet daarom principieel worden vermeden.

Bij de schietopleiding moet met het schieten op valschermdoelen worden rekening gehouden.

De vraag, of het gewenscht en noodzakelijk is, het nieuwe strijdmiddel ook in ons leger in te voeren, moet zeer zeker onder de oogen worden gezien. Een feit is, dat de ons omringende groote staten talrijke militaire- en burgerval-schermscholen bezitten, maar grootendeels ook reeds goed georganiseerde afdeelingen valscherminfanterie in hun legerorganisatie hebben opgenomen. De betrouwbaarheid van het valscherm neemt meer en meer toe en het gebruik blijkt in de practijk aan alle eischen te beantwoorden.

De mate van gebruik van valschermtroepen is afhankelijk van het prestatievermogen van de militaire- en burgerluchtvaart van een land. Het inzetten van *grote* afdeelingen zal voor een leger met een kleine luchtmacht niet mogelijk zijn, vooral door de omvangrijkheid van andere, door vliegtuigen uit te voeren, opdrachten van beteekenis. Een bevooroordeelde verklaring echter, dat dit nieuwe gevechtsmiddel voor een klein leger ten eenen male geen reden van bestaan zou hebben, is aanvechtbaar. Immers, het is altijd mogelijk patrouilles en „Jagdkommandos” in te zetten.

Nog even zij gememoreerd, dat alleen het feit van de aanwezigheid van zulke eenheden, den tegenstander tot groote voorzichtigheid en uitgebreide veiligheidsmaatregelen dwingen zal, waardoor zijn gevechtvaardigheid indirect wordt getroffen. Ook reeds het afzetten van enkele parachutisten op de juiste plaats en het juiste oogenblik, kan het moreel van den tegenstander ondermijnen.

Het gebruik van kleine patrouilles kan vooral doelmatig zijn bij gevechten om tijdwinst. Hier is immers niet de vernietiging van den tegenstander, maar vertraging doel. Voor het uitvoeren van dergelijke beperkte opdrachten is in onze strijdmacht, mits in redelijke verhouding tot de andere wapens en speciale strijdmiddelen, zeker plaats.

DE INFANTERIE COMPAGNIE TE VELDE

DOOR D. A. VAN HILTEN

Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

VIII

KLEINE AANVALLENDE ONDERNEMINGEN.

Onder kleine aanvallende ondernemingen verstaat men plaatselijke aanvallen op kleine schaal en met beperkt doel welke niet beoogen een aanval op grootere schaal te voltooien of in te leiden.

Het doel dat er mede wordt beoogd kan zijn:

- a. het veroveren en bezetten van een bepaald punt of gedeelte van de vijandelijke stelling;
- b. het verkrijgen van gegevens omtrent den vijand waarbij het maken van gevangenen voorop zal staan;
- c. het vernielen van bepaalde hinderlijke vijandelijke vuurorganen of wel van vijandelijk materiaal of van zijn versterkingen;
- d. het verontrusten of misleiden van den vijand;
- e. om den eigen aanvalsgaest levendig te houden.

Deze ondernemingen zullen veelal plaats hebben bij duisternis en afhankelijk van het beoogde doel keeren de aanvalstroepen, nadat de opdracht is volbracht, terug binnen de eigen stelling of wel zij handhaven zich in het veroverde gedeelte van de vijandelijke stelling c.q. op het vermeersterde punt.

Het zeer plaatselijk karakter van kleine aanvallende ondernemingen scheidt voor den vijand de mogelijkheid een krachtig vuur te concentreeren op den aanvallenden troep om daarmee de geheele onderneming reeds in haar kiem te smoren. Succes is van dergelijke ondernemingen dan ook alleen te verwachten bij een zeer grondige voorbereiding onder groote geheimhouding en een snelle uitvoering van de opgedragen taak, m.a.w. *verrassing moet bij kleine aanvallende ondernemingen steeds op den voorgrond staan.*

A

HET VERNIELEN VAN EEN VIJANDELIJKE WAARNEMINGSPOST.

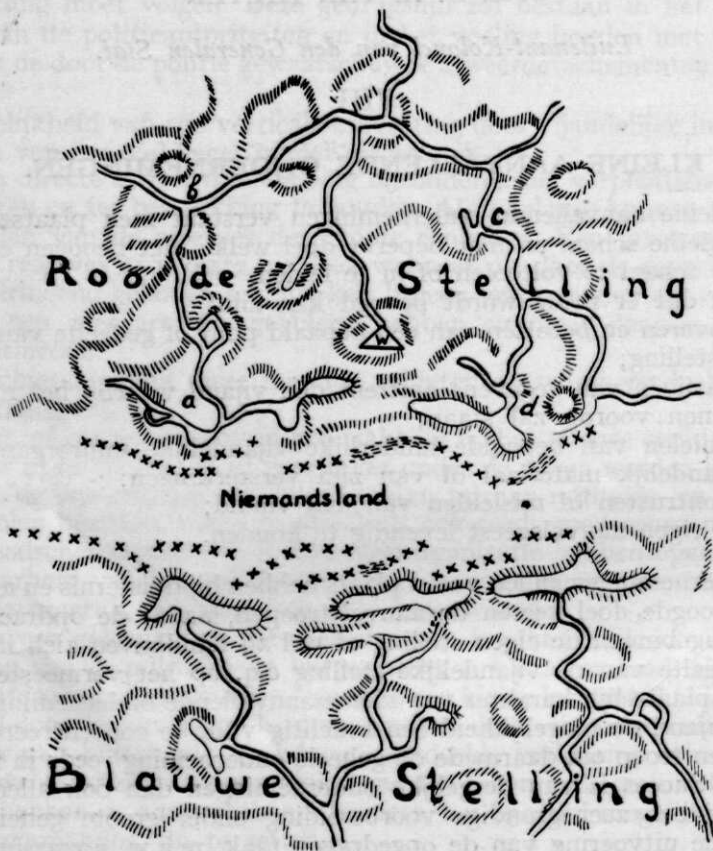
Onderstelling.

Na vrij hevige gevechten tusschen Roode en Blauwe troepen is op het front van de Blauwe I Div. een betrekkelijke stilstand ingetreden. Beide tegenstanders zijn niettemin zeer actief gebleven en trachten elkaar op allerlei wijze te verontrusten.

Rood heeft onmiddellijk nabij zijn frontlijn een granaatvrije waarnemingspost ingericht vanwaar de Blauwe stelling van R.J. vrijwel geheel kan worden ingezien. Aan de aanwezigheid van deze waarnemingspost worden de herhaalde vuurovervallen toegeschreven, die steeds met verliezen voor Blauw gepaard gaan.

C-R.J. besluit een poging te wagen om door een nachtelijke onderneming deze hinderlijke Roode waarnemingspost op te ruimen.

Voor den algemeenen toestand ter plaatse zie onderstaand schetsje nr. 1.

Schets no. 1

Een tirailleur compagnie van achter de stoplijn wordt bestemd voor het uitvoeren van de aanvallende onderneming. De commandant van deze compagnie wordt op de cp. van den R.C. ontboden en aldaar volledig ingelicht omtrent zijn taak en omtrent den vijand en het vijandelijke stellinggebied, waarbij een en ander hem duidelijk wordt gemaakt aan de hand van een luchtfoto.

Het feitelijke bevel voor den C.C. volgt hieronder.

Geheim.

Exemplaar Nr. .

C-R.J.
No. 10 B.cp. Juni 19 .
16.30**BEVEL VOOR 3-III-R.J.****1. Doel van de aanvallende onderneming.**

Het grondig vernielen van de Roode waarnemingspost „W.” gelegen onmiddellijk achter de Roode frontlijn tegenover het vak van R.J. (zie schets No. 1).

2. Opdracht.

3-III-R.J., versterkt met een Gr. pioniers, moet heden nacht in de vijandelijke stelling doordringen, de aangeduide Roode waarnemingspost grondig vernielen en daarna onverwijld in de eigen stelling terugkeeren.

3. Uitvoering.

Met het oog op de verrassing blijft een inleidende beschieting achterwege.

a. Gereedstellen.

De comp. moet zich in groote stilte gereedstellen in onze voorste gevechtsoptellingen tegenover het aanvalsdoel.

Dit gereedstellen moet te 1.00 zijn beëindigd.

b. Ur van aanval.

Te 1.08; op dat tijdstip moet de geheele comp. tegelijk de uitgangstelling verlaten en met groote snelheid ten aanval voorwaarts gaan.

c. Terugtocht.

Onmiddellijk nadat de vernieling is uitgevoerd. Sein voor den terugtocht: serie rood, af te geven, door de zorg van C-3-I-R.J.

4. Bescherming van de onderneming.**a. Artillerie.**

Van 1.08 af tot na het volvoeren van den terugtocht worden de rond het aanvalsterrein gelegen art. vuren 107; 112; 113; 120 en 131 van het vuurplan ter bescherming van de onderneming afgegeven.

b. Zware infanteriewapenen.

Van 1.08 af tot na het volvoeren van de opdracht wordt de aanval van 3-III-R.J. beveiligd door krachtig vuur van de beschikbare zware infanteriewapens af te geven op de flanken van het aanvalsvak volgens door mij te geven bijzondere bevelen.

5. Verkenning.

C-3-III-R.J. zal nog bij daglicht met zijn S.Cn de uitgangstelling verkennen en van daaruit zonder opzien te verwekken het aanvalsterrein nauwkeurig opnemen.

6. Tenue.

Te bepalen door den C.C., de manschappen ruim te voorzien van handgranaten en zooveel mogelijk van dolken.

Handgranaten te ontvangen uit het munitiedepot van III-R.J. Dolken ontvangt de comp. door mijn zorg.

7. Commandopost.

Cp. van C-3-III-R.J. in de uitgangsstelling: te midden van de compagnie, de juiste plaats aan te geven door den C.C. Door mijn zorg wordt deze cp., over de cp-C-II-R.J., telefonisch verbonden met mijn cp.

De Luitenant Kolonel
Regimentscommandant

ter uitvoering
aan C.-3-III-R.J. ex nr. 3
ter inlichting

HANDELINGEN EN BEVELEN VAN C-3-III-R.J.

Verkenning.

De C.C. verzamelt zijn S.Cn en deelt hun de ontvangen opdracht mede. Aan de hand van een schets, die de C.C. van de cp van den R.C. heeft medegebracht — schets nr. 1 — brengt C-3-III-R.J. zijn S.Cn volledig op de hoogte van het toekomstige terrein van actie in de Roode stelling. Gezamenlijk begeven zij zich daarna door de naderingsloopgraven naar de vóórcompagnieën tot in de gevechtsofstellingen onmiddellijk nabij de Blauwe frontlijn, alwaar met behulp van periscoop en van uit de aanwezige uitkijkposten het aanvalsterrein zoo nauwkeurig mogelijk wordt verkend.

De C.C. heeft natuurlijk aan de hand van de kaart en op grond van de op de cp van den R.C. ontvangen inlichtingen zich reeds een plan gevormd voor de uitvoering van zijn opdracht. Dit plan deelt hij aan zijn S.Cn mede en gezamenlijk wordt nagegaan in hoeverre dit kan worden uitgevoerd, c.q. noodzakelijk moet worden gewijzigd. Nauwkeurig wordt de aan elke sectie afzonderlijk toegedachte taak besproken en de uitvoering ervan getoetst aan het terrein.

Bij deze verkenning bespreekt de C.C. een en ander persoonlijk ook met de ter plaatse aanwezige commandanten, waarbij uit den aard der zaak een uitwisseling plaats heeft van gegevens omtrent den vijand en van den aard en de gesteldheid van het terrein van actie.

Het plan van C-3-III-R.J.

Het plan van den C.C. is gebaseerd op en houdt rekening met:

a. *De ontvangen opdracht*, welke behelst het vernielen van een belangrijke vijandelijke waarnemingspost. Voor dit vernielen op zich zelf is niet veel personeel nodig, doch wil het personeel waaraan de eigenlijke vernieling wordt opgedragen zijn taak kunnen volbrengen dan moet het de plaats van het te vernielen object kunnen bereiken en aldaar de vernieling ongestoord kunnen uitvoeren.

De geheele compagnie zal dus moeten worden ingezet om dit mogelijk te maken.

b. *De gegevens omtrent den vijand* waaromtrent de C.C. op de cp. van den R.C. en bij zijn verkenning en bespreking met de Cn in voorste lijn volledig is en wordt ingelicht.

De C.C. weet dat de vijand zeer actief is, daarom moeten alle voorbereidingen met de grootste omzichtigheid en in stilte worden genomen. Hij zal aan de uitvoering geheel het karakter moeten geven van een verrassenden geweldda-

digen overval, uitgevoerd door de geheele compagnie. De vijand zal ongetwijfeld tegenmaatregelen nemen, doch daarom moet de verrassing zoo volkomen zijn, dat de opdracht reeds is uitgevoerd en de eigen troepen weder in veiligheid zullen zijn, voordat die tegenmaatregelen afdoende zullen kunnen werken. Hiervoor is noodig dat de rollen worden verdeeld en een ieder precies zal weten wat hem te doen staat.

c. De beschikbare middelen die bestaan uit:

1. de organieke compagnie;
2. een groep pioniers;
3. de door den R.C. toegezegde beschermende vuren.

ad. 1. De compagnie, hoofdzakelijk bestaande uit de vier secties, moet het eigenlijke vernielingswerk mogelijk maken. Dit wil zeggen, dat de gezamenlijke sectiën voor de pioniers den weg moeten vrij maken en de noodige beveiliging moeten geven, opdat de vernieling kan worden uitgevoerd.

ad. 2. De groep pioniers is uit den aard der zaak aangewezen voor het eigenlijke vernielingswerk. Door het toewijzen van pioniers aan de compagnie voor deze onderneming wordt gewaarborgd, dat de vernieling grondig zal plaats hebben.

ad 3. De toegezegde beschermende vuren van artillerie en zware mitrailleurs, waarmede de C.C. overigens geen bemoeienis heeft, zijn hem zeer welkom, omdat ze een ring vormen rondom het aanvalsobject, waardoor de neventroepen van den vijand niet alleen worden geneutraliseerd, doch ook worden belet daadwerkelijk de aangevallen Roode troepenonderdeelen te hulp te snellen.

d. De aard en gesteldheid van het terrein waarop de onderneming moet worden uitgevoerd.

Hierbij springen in de eerste en belangrijkste plaats in het oog de aanwezige hindernissen. De hindernissen voor de frontlijn van de eigen en van de Roode stelling zijn gelukkig niet zoo daverend. Er zijn openingen in uitgespaard met het oog op patrouillegang, terwijl in de Roode fronthindernis, ter hoogte van het centrum van het aangegeven aanvalsvak, zich ook nog een bres bevindt, welke nog niet afdoende werd hersteld.

De in de Roode stelling aanwezige gevechtsofstellingen en naderingsgangen voor wat het aan te vallen terreingedeelte betreft zijn bekend (schets nr. 1). Deze moeten tijdelijk worden vermeersterd c.q. gezuiverd. Aan de afzonderlijke sectiën moeten hiervoor afgeronde taken worden opgedragen.

e. De bijkomende omstandigheden dat de onderneming bij duisternis moet plaats hebben en voor den vijand een verrassing moet worden.

Eenerzijds moet hiervoor de geheele onderneming grondig worden voorbereid waarbij niets aan het toeval mag worden overgelaten. Anderzijds mag de vijand door deze noodzakelijke voorbereidingen met de daarvoor noodige verkenningen geen argwaan krijgen. De C.C. zal dus met zijn voorbereidingen zeer omzichtig te werk moeten gaan en zorg moeten dragen, dat een ieder volkomen op de hoogte komt van wat er gaat gebeuren en van wat daarbij zijn bijzondere taak is.

HET PLAN (OF BESLUIT) VAN DEN C.C.

1. Gereedstellen.

In de voorste gevechtsdekkingen nabij de Blauwe frontlijn tegenover het aanval vak. Elke sectie op de door mij aan den S.C. bij de verkenning

aangegeven plaats (zie schets No. 2). De opmarsch naar de uitgangsstelling geschiedt sectiesgewijze door de aanwezige naderingsgangen.

2. *De aanval* wordt ingezet op het door den R.C. vastgestelde uur — horloges gelijk zetten. — Op dat uur stormen de S.Cn met hun sectie zonder zich naar de andere sectiën te richten ten aanval voorwaarts. De Gr. pioniers rukt op met de Iste sectie.
3. *Taak der afzonderlijke sectiën en pioniers.*
  - a. De Groep pioniers verricht de vernieling.
  - b. De 1e sectie maakt zich meester van de Roode waarnemingspost en stelt de pioniers in staat de vernieling uit te voeren.
  - c. De 2e sectie dekt de vernielingswerkzaamheden in front en dringt daartoe door tot in de lijn bc.
  - d. De 3e sectie dekt de vernielingswerkzaamheden op de re. flank en dringt daartoe door tot in de lijn cd.
  - e. De 4e sectie dekt de vernielingswerkzaamheden op de li. flank en dringt daartoe door tot in de lijn ab.
4. *Terugtocht.*
Op het door mijn zorg af te geven sein: serie rood. Op dit sein moet onverwijld worden teruggekeerd binnen de eigen stelling en zullen de sectiën verzamelen als bij het gereedstellen in de gevechtsdekkingen van de eigen voorste troepen.
5. *Mijn opvolger* is de Luitenant Commandant van de 1e sectie.

Nadat de C.C. zijn plan definitief heeft vastgesteld wordt dit grondig met al het kader besproken en geeft de C.C. mondeling de uit dit plan voortvloeiende bevelen en ook aanwijzingen o.m. voor de tenue, uitrusting en extra bewapening met handgranaten en dolken.

Het is de taak van de S.Cn om hunne manschappen in kennis te stellen met wat er gaat gebeuren en om een ieder in te lichten met de in het bijzonder aan de sectie opgedragen taak en hoe deze zal worden uitgevoerd.

De C.C. zal zich hiervan uit den aard der zaak persoonlijk overtuigen.

Het formuleeren van de mondelinge bevelen voor de S.Cn op grond van het vermelde plan van den C.C. is thans niet moeilijk meer, als voorbeeld volgt hier een dezer bevelen.

BEVEL.

1. *Onze Compagnie*, versterkt met een Gr. pioniers, moet hedennacht met een verrassende onderneming de Roode waarnemingspost „W.” vernielen.
2. a. *De pioniers* zullen de vernieling uitvoeren.
b. *De afzonderlijke sectiën* moeten voor de pioniers den weg vrij maken en zoo lang vrij houden, dat de vernieling kan worden uitgevoerd.
3. *Uitgangsstelling* in de gevechtsdekkingen in voorste lijn als door mij bij de verkenning ter plaatse werd aangegeven (schets nr. 2).
Het gereedstellen moet te 1.00 zijn beëindigd; de opmarsch door de naderingsgangen en het gereedstellen moet in de grootste stilte plaats hebben.
4. *Taak 2e sectie.*
De 2e sectie moet de vernielingswerkzaamheden in front dekken. De S.C. zal daartoe te 1.08 met zijn sectie als één man uit de dekking op-

springen en recht vooruit voorwaarts snellen — kompasstand. . — door de openingen in de fronthindernissen heen snellen en de vij. stelling binnendringen. De sectie moet, zonder zich bij de waarnemingspost te laten ophouden, doorstormen tot in de lijn bc.

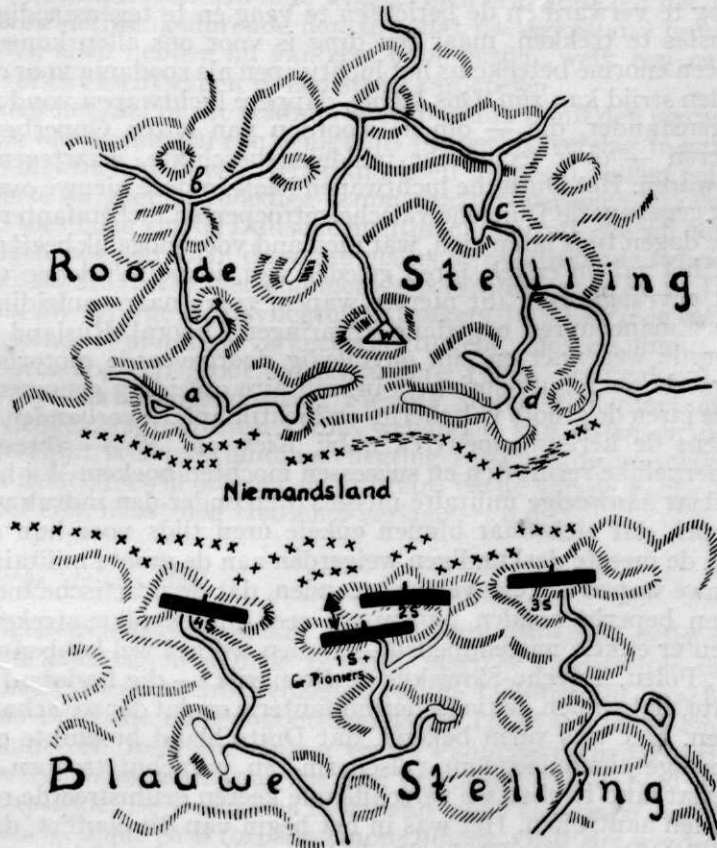
Achter de 2e sectie volgt onmiddellijk de 1e sectie met de pioniers die zich van de waarnemingspost zullen meester maken.

5. *De terugtocht* moet onverwijd worden aangevangen op het sein: serie rood. De sectie zet den terugtocht zonder onderbreking voort tot in de oorspronkelijke uitgangsstelling.
6. *Beschermende vuren* van de eigen art. en zware infanteriewapenen zullen tijdens de onderneming worden afgegeven rondom ons aanvalsvak.
7. *Ik bevind mij* tijdens de onderneming bij de 1e sectie. C-1e sectie is mijn opvolger.

Mondeling
aan C-2e sectie.

De Kapitein

3-III-R.J. gereedgesteld voor den aanval.

Schets no. 2

DE LUCHTOORLOG: ENKELE FEITEN EN COMMENTAREN

DOOR JOHN SIDNEY ZODIJ,

De luchtoorlog boven Nederland.

Wat diep in zijn hart toch eigenlijk niemand had durven gelooven is inmiddels geschied, het vreedzame Nederland werd betrokken in den oorlog, waaraan het ten eenen male onschuldig is. Vijf dagen heeft voor het overgrootste deel van ons land de strijd geduurd. Er is, als we deze vijf dagen in het licht der krijgsgeschiedenis bezien, ontzaglijk veel gebeurd. De tijd is nog te verward en de berichten te vaag en te tegenstrijdig, om hier reeds conclusies te trekken, maar één ding is voor ons allen komen vast te staan; welk een enorme beteekenis het luchtwapen als zoodanig voor de verdere afloop van den strijd kan zijn. Ons kleine, dappere luchtwapen vond tegenover zich een tegenstander, die — om de woorden van onzen Opperbevelhebber hier te citeeren — over technische middelen beschikte, waartegen wij niet opgewassen waren. Het Duitsche luchtwapen heeft in deze nieuwe overwinning den doorslag gegeven; de Duitsche valschermtroepen en luchtinfanterie hebben ons in enkele dagen tijds laten zien, wat niemand voor mogelijk heeft gehouden. Wij hebben, het zal nu enkele jaren geleden zijn, in verschillende vakbladen de aandacht gevraagd voor dit nieuwe wapen, zulks naar aanleiding van de elders tijdens manoeuvres opgedane ervaringen. Vooral Rusland met zijn slecht verzorgde wegennet en zijn onvolledig doorgevoerde motorisatie, had in grooten getale parachute-springers in militaire opleiding genomen. Hieruit zijn na enkele jaren de groote valscherm- en luchtinfanterieverbanden ontstaan, die o.a. tijdens de herfstmanoeuvres nabij Kiev in '36 — alweer theoretisch — opmerkelijke resultaten en successen mochten boeken. Wij herinneren ons, dat de daar aanwezige militaire missies diep onder den indruk waren van het schouwspel, dat zich daar binnen enkele uren tijds voor hun oogen afspeelde, doch de meeste deskundigen weigerden aan de groote militaire waarde van dit nieuwe wapen te gelooven en meenden, dat de practische toepassingsmogelijkheden beperkt zouden blijven tot zeer dun bevolkte streken.

Toch waren er enkele mogendheden — indien wij het wel hebben waren dit Duitschland, Polen, Tsjecho-Slowakije en Frankrijk — die besloten, zij het in beperkte mate, het wapen der valscherminfanterie en dat der parachutetroepen uit te bouwen. Het was velen bekend, dat Duitschland beschikte over (men sprak van eenige tienduizenden) valscherm- en parachutetroepen en in de vakpers van dat land hebben we verschillende keeren geïllustreerde reportages hierover kunnen aantreffen. Het was in het begin van dit conflict, dat we een bericht van het Deensche Blad „Politiken” aanhaalden, waarin voor het eerst van het optreden van Duitsche valscherm-eenheden achter het

Fransche front werd gemeld. Het bericht is uit den aard der zaak nooit bevestigd geworden en het verdween dan ook in de lawine van moeilijk te controleren berichten en rapporten, die ons van verschillende zijden over het oorlogstooneel bereikten. Toen kwam Noorwegen en wederom werden ons handelingen van valschermtroepen, die op honderden kilometers afstand van hun bases in het woeste Noorsche bergland opereerden. Deze eenheden zouden den terugtocht van den tegenstander bemoeilijken, door bruggen en andere kunstwerken te vernielen. Dit bericht deed ons sterk aan het ontstaan van dit wapen denken, nl. aan den Wereldoorlog van 1914—1918, toen enkele Duitschers, onderofficieren en manschappen, uit vliegtuigen achter de terugtrekkende Russische troepen door middel van valschermen werden afgezet, waarna zij den terugtocht van den tegenstander moesten bemoeilijken door zooveel mogelijk kunstwerken e.d. onklaar te maken.

De buitengewoon knappe Deutsche tactiek scheen, althans waar het Nederland betrof, hierop gericht te zijn, juist die punten door middel van valschermtroepen tijdelijk te laten bezetten, waar een mogelijke vijandelijke hulp zou kunnen aankomen, terwijl kleinere eenheden, die schijnbaar in los verband opereerden, voornamelijk de activiteit van die troepen moesten gaande houden, welke niet direct in de vuurlinies gelegen waren en die dus als mogelijke reserve zouden kunnen optreden. Op deze wijze is men erin geslaagd het geheele leger zonder uitzondering, gedurende den tijd, dat de tegenstand duurde, bezig te houden. Wij allen hebben nu van zeer nabij gezien, welk een enorme en beslissende rol het luchtwapen in een strijd kan spelen.

Aangezien het ons in dit stadium niet mogelijk is uit den warwinkel van geruchten en waarnemingen een enigszins behoorlijk verslag te geven, over de rol die de luchtmacht boven Nederland heeft gespeeld, willen wij ons ditmaal tot dit korte en zeer onvolledige commentaar beperken.

Wat de toestellen van de Deutsche luchtmacht betreft, die wij boven ons land in actie zagen, noemen wij in de eerste plaats de overbekende typen Dornier Do 17, Dornier Do 215 (verkenner-bommenwerpers) Junkers Ju 86 K, Junkers Ju 89 (een vrij nieuw type gevechtsvliegtuig), Junkers Ju 90 K, (een militaire versie van de bekende 4-motorige verkeersvliegtuigen), Messerschmidt 109 en 110, terwijl voorts nog een groot aantal andere typen gesignaleerd is o.a. het merkwaardige verbindingsvliegtuig Fieseler Storch (een vliegtuig dat dank zij de spleetvleugelconstructie op kleine weilanden kan dalen en daardoor uitstekend geschikt is als verbindingsvliegtuig tusschen de verschillende staven achter het front), terwijl ook nog de militaire versie van de Focke Wulf Condor gezien moet zijn, naast nog Henschel-verkenner e.d.

Het Noorsche strijdtoneel.

In de afgelopen periode is o.m. overduidelijk gebleken, welke zware slagen de Deutsche luchtmacht aan de Britsche marine, opereerende in het Hooge Noorden heeft toegebracht. Eenheden van de Luchtmacht brachten o.m. op 3 Mei ll. de Fransche torpedobootjager Brion (2436 ton, 5 14 cm. kanonnen, 6 torpedolanceerbuizen) tot zinken en de Poolsche torpedobootjager Grom, welke door een bom zoo zwaar zou zijn getroffen, dat de boot binnen enkele minuten kopsijsde. De Grom was bewapend met 7 kanonnen van 12 cm, 4 stukken luchtdoelgeschut en 6 torpedo-lanceerbuizen. Op 6 Mei werd de Afridi torpedobootjager, welke een troepenconvooi beschermde, eveneens door de Deutsche luchtmacht tot zinken gebracht. Dit zijn slechts enkele van de successen.

DE ORGANISATIE DER PANTSER- AFWEER IN HET RAAM VAN EEN DIVISIE BIJ DE VERDEDIGING

DOOR F. CRUL,

Eerste-luitenant der wielrijders.

De totale sterkte van de pantserafweereenheden, welke organiek tot een divisie behooren, bedraagt:

per regiment Infanterie: 1 compagnie pag. van 4,7, bestaande uit 3 sectiën van 3 stukken.

per divisie: 1 bataljon pag. van 4,7, bestaande uit een staf en drie compagnieën van dezelfde samenstelling als de bij de regimenten ingedeelde compn. pag.

per bataljon Infanterie: 1 sectie t.p., bestaande uit 3 groepen van 2 geweren t.p.

Het pantserdoorborend vermogen bedraagt van het stuk 4,7 op afstanden van 500 m en 1000 m bij loodrecht treffen resp. 49 mm en 35 mm, bij het geweer t.p. resp. 20 mm en 12 mm. Deze resultaten werden bereikt op platen met een trekvastheid van 150 kg/mm².

Het kanon van 4,7 en het geweer t.p. hebben een vuursnelheid van resp. 8 en 10 gerichte schoten per minuut. Beide wapenen zijn voorzien van kijker-vizieren, waardoor een effectvolle vuuropening op grootere afstanden mogelijk is. Het horizontale schootsvak van het stuk 4,7 bedraagt bij kleine elevaties 72 graden. Het geweer t.p. kan zeer snel in alle gewenschte richtingen vuur brengen.

Het bovenstaande geeft een indruk omtrent het vermogen van de beide wapenen. Na dit overzicht volgt het tactisch gebruik van de pag. eenheden.

De 3 stukken van de sectie moeten bij de verdediging zoodanig worden opgesteld, dat zij elkaar kunnen beveiligen. Dit is slechts mogelijk bij een driepunts opstelling. De grootte van de tusschenruimte zal ongeveer 200 m kunnen bedragen. Op ongeveer 250 m midden achter de beide voorste stukken zal het derde stuk zijn opstelling dienen te krijgen. Wordt de diepte grooter dan de breedte genomen, dan zal het schootsvak van het 3e stuk nabij de frontlijn die van de beide voorste in breedte overtreffen. Dit laatste stuk kan door zijn opstelling de beide voorste vuursteun verleenen en beveiligen. De grootere breedte van het schootsvak van het achterste stuk nabij de frontlijn stelt ons in staat een aaneengesloten pantserafweervuurfront te vormen met de secties in neven vakken opgesteld.

Hoe breed moet het schootsvak van het enkele stuk zijn? Een betrekkelijk geringe breedte van het schootsvak vereenvoudigt de doelaanduiding door den vuurleider. De St. C. zal slechts zijn aandacht behoeven te wijden aan een

smal schootsvak. De doelen, die zich recht vooruit voordoen, zullen door de bedieningsmanschappen worden beschouwd als een rechtstreeksche bedreiging die onmiddellijke bestrijding vereischt. Voorhoudhoeken zullen veelal achterwege kunnen blijven, hetgeen de vuursnelheid begunstigt. Daar bovendien het optreden van vechtwagens op het moreel van den troep, vooral in het begin van den krijg, nadeelig inwerkt, moet men geen schootsvakken opgeven, waaraan in de hitte van het gevecht geen aandacht wordt geschonken. Eén van het begin af toewijzen van smalle vakken verdient derhalve de voorkeur.

De beide voorste stukken krijgen ieder een schootsvak, dat nabij de frontlijn een breedte van 200 m heeft. Om dit te verkrijgen moet het stuk op ongeveer 200 m achter de frontlijn worden opgesteld. Het schootsvak blijft ook verder vóór de frontlijn 200 m breed. De beide voorste stukken hebben aldus gezamenlijk een vak, dat 400 m breed is. Deze breedte komt overeen met de breedte van een tirailleur compagnie in de verdediging.

Daar het enkele stuk nagenoeg geheel zelfstandig optreedt, eigen schootsvak, groote tusschenruimte en afstand tot andere stukken heeft, moet het stuk als de vuureenheid beschouwd worden. De St. C. zal dus het vuur op eigen initiatief mogen openen.

Bij de beantwoording van de vraag, waar de sectie pag. in de vóórcompagnie moet worden opgesteld, dient men het volgende te overwegen:

1. Alle stukken moeten hun vuur voor de frontlijn kunnen brengen.
2. Het vuur van het achterste stuk moet dat van de beide voorste verdichten.
3. De schootsvakken van de beide voorste stukken worden zoo mogelijk 200 m breed.
4. Het achterste stuk moet de beide voorste tegen flankaanvallen kunnen beveiligen.
5. De bedieningsmanschappen van de stukken moeten in front door titailleurs worden beveiligd.

Uit het vorenstaande volgt dat de voorste stukken hun opstelling zullen krijgen achter de voorsectiën en wel op 200 m achter de frontlijn. Het derde stuk van de sectie zal achter of in de strook der compagnies-reserve (450 m achter de frontlijn) opstelling vinden.

Wanneer moet de vuuropening gecommandeerd worden?

Behalve terreinsomstandigheden is het pantserdoorborend vermogen van het wapen de overheerschende factor bij dit onderzoek. In een schrijven van den Inspecteur der Infanterie wordt een afstand van 600 m genoemd. In vele geschriften wordt een afstand van 800 m genoemd.

M.i. moet men met de vuuropening op deze snel verplaatsende doelen niet te lang wachten. Een eenvoudige berekening wijst uit dat een vew. met een snelheid van 12 km per uur de afstanden van 600 m en 800 m resp. in 3 minuten en 4 minuten doorloopt. Gedurende deze tijden kunnen resp. 3 maal 8 proj. en 4 maal 8 proj. worden verschoten. In een artikel in „De Militaire Spectator” van Augustus 1938 van den Kapitein VAN DUN, lezen wij, dat hij 15 % treffers verwacht. Dit gegeven gevoegt bij de mogelijkheid dat, per 200 m frontbreedte, volgens buitenlandsche gegevens, zelfs 8 vechtwagens te verwachten zijn, doet ons o.a. de volgende conclusie trekken: open reeds op den grootst mogelijken afstand waarop uitwerking is te verkrijgen het pantserafweervuur. Een afstand van 800 m is voor de moderne kijkervizieren geen bezwaar. Bovendien zijn de doelen, waarop geschoten moet worden, van groote afmetingen. Uit bovenstaande valt af te leiden, dat naar een vuuropening op 800 m dient gestreefd te worden.

Waar zal de D.C. den nadruk van de pantserafweer leggen?

Ook bij de pantserafweer moet het streven zijn den vijandelijken aanval vóór de frontlijn tot staan te brengen. In de strook der voorcompagnieën zal derhalve een zeer krachtig pantserafweerfront moeten worden gevormd. De R.Cn. zullen aan de B.Cn. sectie(s) ter beschikking stellen om een pantserafweervuurfront te vormen. De R.Cn. kunnen met hun compagnie pag. een aaneengesloten vuurfront van 3 maal 400 m vormen. Heeft de R.C. zijn geheele comp. pag. noodig om een krachtig vuurfront te vormen voor de frontlijn, dan zal hij voor de verdediging van de voorposten, tusschenverdediging en de verdediging van de stoplijn versterking van het bataljon pag. noodig hebben. De D.C. kan zijn bataljon pag. niet geheel in de hws. onwrikbaar vast zetten. Hij zal een krachtige reserve in handen moeten houden, om haar op punten waar een doorbreking dreigt snel te kunnen inzetten. Een snelle inzet van deze reserve is geboden, daar het hier gaat om een snel opkomend gevaar te bezweren. Normaal zal een reserve van 1 Comp. in handen van de D.C. moeten blijven. De C. van deze reserve heeft als zijn voornaamste taak het snel inzetten van dit pag. voor te bereiden. Gedurende den tijd dat deze pag. reserve niet behoeft te worden ingezet, zullen aan haar andere opdrachten dienen te worden verstrekt, o.a. bescherming cp. D.C., Div. Stafkwartier, art. stelling(en) enz. ¹⁾.

Normaal zullen er in een divisievak twee vóórregimenten zijn. Elk regiment heeft meestal drie bataljons naast elkaar in de hws. opgesteld. Zooals reeds boven werd vermeld, moet de R.C. vooral een krachtig pantserafweervuur voor de frontlijn organiseren. Dit vuur moet aan de vijandelijke vew.'s het binnendringen in de hws. beletten. De troepen, die in de strook der voorcompagnieën opgesteld staan, zullen, gesterkt door de wetenschap, dat zij beschermd worden door pag., met vertrouwen de verdediging voeren. Nadat de R.C. zijn volle aandacht aan de verdediging van deze strook heeft gewijd, zal zijn belangstelling worden gevraagd voor de verdediging van de stoplijn. Na de frontlijn is dit de voornaamste lijn van de hws., waarachter weerstand moet worden geboden. De bataljons-reserve (geheel of gedeeltelijk) is achter de stoplijn opgesteld. De R.C. zal in zijn verdedigingsbevel voor het gebruik van deze reserve bevelen geven, waardoor de B.Cn. niet geheel vrij meer over deze reserve kunnen beschikken. Bij de bezetting van deze strook zal naar het vormen van een aaneengesloten vuurfront worden gestreefd. Dit zal evenwel niet altijd mogelijk zijn. De meest belangrijke punten zullen bezet en de onbezette ruimten flankerend met vuur worden bestreken. De R.C. moet in deze strook, welke een diepte heeft van 300 m, een keuze doen waar hij zijn pag. zal opstellen. De geringe diepte van deze strook, en het streven om de tusschenverdediging op 500 m afstand met vuur zooveel mogelijk te steunen, zal er toe nopen de dieptegroepering van de sectie pag. tot een minimum (50 m) te beperken. De tusschenruimte zal de normale breedte van 200 m kunnen behouden. Een sectie bewaakt aldus ongeveer 2 maal 200 m. Het derde stuk kan onder deze omstandigheden niet de schootvakken van de beide voorste bestrijken. De S.C. zal derhalve een keus moeten doen in welk schootvak dit stuk het vuur zal moeten verdichten. Om aan de tusschenverdediging een betrekkelijke bescherming tegen vew. te kunnen geven moet het pag. op hoogstens 100 m achter de stoplijn worden opgesteld.

¹⁾ Dan zou zij op het verlangde oogenblik niet snel genoeg beschikbaar zijn. Wel moeten verschillende taken worden voorbereid. (Red.).

Deze pag. eenheden kunnen dan eveneens de cp. van den R.C. welke in — of vlak achter deze strook is ingericht, beschermen. Heeft een B.C. geen tusschenverdediging dan zal de cp. van den B.C. van deze beveiliging mede kunnen profiteeren.

De R.C. zal, nadat hij de pantserafweer van deze beide weerstandslijnen heeft georganiseerd, zijn aandacht dienen te wijden aan die der voorposten en tusschenverdediging. De voorposten mogen niet zonder pag. gelaten worden. willen ze niet geheel onbeschermd tegen vechtwagens zijn. Een toevoeging van 1 sectie pag. per vak is als een minimum te beschouwen. Is een gedeelte van de vps. bestemd om krachtig verdedigd te worden, een z.g. golfbreker, dan moet hierin het pag. worden opgesteld. De C. golfbreker krijgt dan van begin af de sectie pag. onder zijn bevel. Is geen golfbreker ingericht, dan blijft de sectie pag. onder het bevel van den vakcommandant. Daar bij de verdediging van de hws. wordt geëischt om vóór de frontlijn den aanval tot staan te brengen, moet bij de inrichting ter verdediging van een golfbreker vooral aandacht worden besteed aan de flanken van deze opstelling. De opstelling van het pag. zal zoodanig moeten zijn, dat een snel front maken tegen een flankaanval mogelijk blijft. Een driepuntopstelling met 1 stuk vóór verdient onder deze omstandigheden de voorkeur. Tusschenruimte en afstand van de stukken onderling, zullen afhankelijk zijn van de afmetingen van de golfbreker. De pag. eenheden die bij de voorposten worden ingedeeld, moeten bij voorkeur niet afkomstig zijn van de comp.n. pag. van de vóórregimenten, maar van het bataljon pag. of van het derde regiment Infanterie, dat tot de divisie behoort. Het is niet mogelijk om voor de pag. eenheden, welke in de vps. opgesteld zijn in de hws. opstellingen te reserveeren en vuurodrachten voor te bereiden, aangezien men nimmer zekerheid heeft, dat dit pag. ook inderdaad in de hws. terugkeert. De deelen van de voorposten, welke nog terugkomen, worden in de reserve van de divisie opgenomen. Het terugkomende pag. komt ter beschikking van den C. van het bataljon pag.

Heeft de R.C. door een ruime versterking aan pag. de mogelijkheid om aan zijn B.Cn. pag. te verstrekken om de tusschenverdediging van pag. te voorzien, dan verdient ook hier een opstelling als bij de vps. de voorkeur. De deelen van het derde Infanterie-regiment, dat in reserve is gehouden, hebben hun organieke compagnie pag., verminderd met het gedeelte dat met een deel van het regiment de vps. bezet heeft, behouden. Deze pag. eenheden krijgen zoolang deze reserves niet worden ingezet voor een tegenstoot of tegenaanval opdracht om deze eenheden tegen vijandelijke vechtwagens te beschermen. Bij aanvallend optreden dezer eenheden kunnen de pag. eenheden worden gebruikt om de aanvallende tirailleurs met bg. vuur te steunen. Is het doel van deze actie bereikt, dan dient snel een voorloopig pantserafweervuurfront te worden gevormd.

Het *geweer tp.* is een kostbare aanvulling van het pag. Het pag. vormt het geraamte van de pantserafweer, dat aangevuld wordt door het geweer tp. De prestaties waartoe het wapen in staat is, blijken zoo groot te zijn, dat vele pantseringen van vechtwagens bij treffen doorboord zullen worden. Het wapen dat een geringe afmeting heeft kan gemakkelijk in voorste lijn worden opgesteld. Het per vóórcompagnie indeelen van 1 groep tp. geweren verdient aanbeveling. De 2 geweren tp. van een groep worden met geringe tusschen-

ruimte en afstand (ongeveer 75 m) zoodanig opgesteld dat ze voor het heele compagniesvak vuur kunnen brengen. Een opstelling als bovenbedoeld biedt het voordeel, dat de 2 geweren tp. elkaar wederzijds kunnen beschermen. De gewegroepscommandant staat onder bevel van den C.C. in wiens vak hij zijn opstelling heeft. De vuuropening geschiedt op het bevel van den groepscommandant. De groepscommandant zal het vuur openen op doelen, die tot op een afstand van 500 m zijn genaderd. De groepscommandant zal met de bestrijding van de vijandelijke vechtwagens er naar streven deze reeds op zoo groot mogelijk afstand te beginnen. De B.C. die een gedeelte van zijn bataljon moet afstaan om de vps. te bezetten, zal aan deze onderdeelen in beginsel een gewegroep tp. meegeven. De toevoeging van deze geweren tp. dient om het pantserafwerend vermogen van de vps. te verhoogen. Bij voorposten met weerstandbiedende taak zullen gewoonlijk per vak minstens 2 groepen geweren tp. ingedeeld zijn. Een gedeelte van deze geweren zal evenals het pag. bij de verdediging van de z.g. golfbrekers moeten worden gebruikt. De geweren tp., die met de overige troepen uit de vps. terugtrekken, blijven bij deze onderdeelen ingedeeld. Het verdient aanbeveling bij de toevoeging van de geweren tp. bij een afdeling tirailleurs de eenheden welke organiek tot een bataljon behooren bijeen te houden. De B.C. zal zijn cp. beveiligd weten, als hij bij de compagnie in wier vak hij zijn cp. heeft, van geweren tp. voorzien heeft. De eenheden tusschen de stoplijn en de ruglijn dienen in de door hen bezette terreinstrooken hun tp. geweren zoodanig in stelling te brengen, dat voor de stoplijn een krachtig pantserafweervuur afgegeven kan worden. Aan deze wapenen zal evenals bij de bezetting in de strook der vóórcompagnieën een taak moeten worden opgedragen waardoor zij in staat zijn het vuur van het pag. te verdichten. Bij een tegenstoot of tegenaanval kan men met de geweren tp. zeer snel een pantserafweer vormen, daar deze wapenen achter de vóórsecties kunnen worden meegevoerd, en derhalve eerder dan het pag. in hun nieuwe opstellingen zullen opgesteld staan. Behalve deze taak kan aan het geweer tp. tijdens een tegenaanval of tegenstoot ook worden opgedragen vijandelijke weerstanden, bijv. mitrailleur-opstellingen, onder vuur te nemen, waardoor de voorwaartsche beweging der tirailleur mogelijk blijft.

Dempo-bouwplaten

**HET MATERIAAL VOOR BARAKKEN
FABRIEK TE BARNEVELD - TEL. 84**

CREDIETEN ZONDER BORG

worden verstrekt aan GEHUWDE OFFICIEREN, RIJKS-, PROVINCIE- EN GEMEENTE-AMBTENAREN IN ACTIEVEN VASTEN DIENST door wettelijk goedgekeurde instelling, gevestigd te 'S-GRAVENHAGE — HEULSTRAAT 3A — TEL. 113116,

overeenkomstig de wettelijke bepalingen. — Informaties worden zéér discreet genomen, zonder inmenging van de overheid. — Kantoor geopend van 10-1 en van 3-6, des Zaterdags van 10-12. Zon- en erkende Christelijke feestdagen gesloten. (postz. voor antwoord).